

Ar per 4 mėnesius įmanoma uždirbti visiems metams?

Klausimas, ar įmanoma per nepilną pusmetį uždirbti tiek, kad gyventumėte be rūpesčių visus metus, suglumintų ir suerzintų. Verslas vien dėl konkurencinės aplinkos taip veikti negali, tačiau Vyriausybei, panašu, toks ciklas atrodo tikėtinas, todėl ji pradėjo skaičiuoti restoranų pelnus dar nesibaigus metams.

Nors geopolitinė situacija kaip niekad prasta. Nors orai Lietuvoje nelepino ir vasara prasidėjo vėlai. Nors infliacija kyla kaip mielinis pyragas, o energijos kainos tuoj pralenks ikrus ir triufelius. Nors viešojo maitinimo versle yra ne tik poepideminė finansinė duobė, bet ir mažėjantys žmonių lūkesčiai. Vyriausybė ignoruoja visas šias problemas ir besdama pirštu į gerus vasaros rezultatus, planuoja dar vieną smūgį. Nuo Naujų metų vyriausybė, skirtingai nei dauguma kitų ES valstybių, padidins svetingumo industrijos PVM nuo 9 proc. iki 21 proc. Taip pat 15 proc. turėtų būti padidinta minimali mėnesinė alga – tai taip pat industrijai aktualus ir didelį poveikį turintis pokytis.

„Valdžia rodo grafikus ir lenteles,“ – sako Liutauras Čeprackas, Viešojo maitinimo įstaigų asociacijos prezidentas. – „Pagal jas mūsų apyvartos auga. Taip, nes auganti apyvarta – tai visos tos kosminės kainos, su kuriomis susiduria ir visi Lietuvos žmonės ir kurias moka ir restoranų virėjai. Pagal grafikus viskas tik gerėja. Taip, bet praeitais metais juk buvo sėdėjimas namuose, o vėliau uždarytos kelionės. O tai visiškai netipinis klientų elgesio pavyzdys. Pagal tai negalima daryti jokių išvadų. Pagal įvairias lenteles, vasara restoranams – aukso kasyklos. Taip, bet tik tiems, kurie yra pajūryje arba turi terasas. Visiems kitiems vasarą miestai atrodo kaip išmirę.“

Daugelio rinkos senbuvų nuomone, spalį ir lapkritį restoranai dar bandys išlikti rinkoj. Bet žiemą bus matyti reali situacija. Kol Vyriausybė žada, jog viskas ir toliau gerės, žymiausių Lietuvos restoranų šefai ir savininkai turi ir kitą nuomonę.

„Mūsų restoranai priklauso nuo daugelio faktorių. Gamtos sąlygų, žmonių judėjimo, nuotaikų. Žmonės išitempę – neleidžia pinigų. Sunki šalies finansinė situacija – jie gaminasi namie ir pas mus net neateina. Oras, turizmo srautas, poilsio prioritetai. Mūsų pelnai nedideli, o rizikų – apstu. Ar verslas yra gyvas jei jis nevykdo veiklos? Statistikoje jis atrodo lyg ir veikiantis. Bet vasarą „užkalam“ restoranus Kaune ir Vilniuje. Žiemą – Klaipėdą. Vasarą Klaipėda išlaiko sostinę, o žiemą Vilnius – Klaipėdą. Turėti kelis restoranus nėra plėtra. Tai – išgyvenimo sąlyga.“ – vardija Vytautas Samavičius, „Momo“ restoranų šefas ir savininkas.

Vyriausybė skaičiuoja restoranų pelnus ir gražins padidintą PVM nuo Naujų metų, bet restoranų sektoriaus atstovų nuomone, rinkoje nebus nei vieno, kuris bus išsilaižęs visas epidemijos paliktas žaizdas. O košmariškas restoranų sezonas dar tik artėja. Kas bus, kai

Ar per 4 mėnesius įmanoma uždirbti visiems metams?

žmonės supras, kad sumokėjus už elektrą ir dujas, pavalgyti mieste pinigų nebeliko? Kas bus, kai verslas, verčiamas rekordinės infliacijos, vis dar dviženkliais skaičiais kylančio darbo užmokesčio ir augančio PVM, pakels kainas, rizikuodamas prarasti klientus, bet neturėdami kitos išeities? Kas jei ir toliau, išsigandę karo, Lietuvos nelankys turistai, o lietuviai, išsigandę kainų, patrauks turistauti į pigesnes ir geriau restoranų verslą ginančias šalis?

„Visi galvoja, kad į Palangą restoranai vasarą važiuoja uždirbti didelių pelnų,“ - sako žinomas šefas, Egidijus Lapinskas. - „Bet į Palangą visi važiuoja, nes Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Panevėžio restoranai - vasarą tušti. Juk reikia nepamiršti, ar restoranas kepa vieną kepsnį, ar dvidešimt vieną - kaštai beveik tokie patys. Krosnys veikia. Padavėjai į darbą ateina. Patalpų nuomą mokėti reikia. O jei išeis virėjas, tai, kaip taisyklė, jis nebegrįš. Išeis į statybas ar emigruos. O jei bandyčiau visus išleisti į nors kelių mėnesių prastovą, tai jau nebeatsidaryčiau pats. Mane nuo bankroto gelbėja tik pastovi apyvarta, o ne keli geri mėnesiai.“

Restoranų verslo neįmanoma išlaikyti iš kelių sėkmingesnių mėnesių. O šio sektoriaus griūtis- tai ne tik bankrotai ir rizika beveik keturiasdešimčiai tūkstančių industrijos darbuotojų. Tai apvilti ūkininkai ir kiti tiekėjai. Neišpildyti įsipareigojimai finansų institucijoms ir kitiems partneriams. Nesumokėti mokesčiai ir nuvilti klientai.

„Šiandien bet kokių išlaidų didėjimas reiškia mirties nuosprendį,“ - sako Evalda Šiškauskienė, Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacijos prezidentė, - „Mes nesitikime paramos ir esame dėkingi už tai, kad per pandemiją Vyriausybė mums padėjo. Tačiau prašome išsigilinti į dabartinę situaciją ir suprasti, kad kai kuriais atvejais situacija yra dar sunkesnė nei per epidemiją. Uždaryti restoraną laikinai ir uždaryti restoraną, kai sąnaudų ir pelno kreivės ilgam apsikeičia vietomis - skirtingi dalykai.“

Lengvatinis 9 proc. PVM tarifas vietoj įprasto 21 proc. maitinimo įmonėms įvestas antrąjį praėjusių metų pusmetį, padedant restoranams, kavinėms išgyventi dėl koronaviruso pandemijos įvestus ribojimus. Europoje, dauguma šalių, taiko svetingumo industrijai lengvatinį PVM tarifą nuolat.

Evalda Šiškauskienė
LVRA prezidentė

Ar per 4 mēnesius īmanoma uzdirbti visiems metams?

